

1929 MÁJUS

ERDÉSZETI LAPOK

LXVIII. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

5. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő
BIRÓ ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1929. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnak.
(Telefon 237—22.)

Kérelem az egyesületi tagokhoz

A lap mai számában közölt választmányi ülési jegyzőkönyv tiszta képet ad az egyesület helyzetéről. S ez a kép elég sötét.

A folyó kiadások fedezésére szükséges összeget a vezetőség csak óráról órára, a legnagyobb nehézségek árán tudja előteremteni, a lap nyomtatási költségeivel hónapok óta tartozik.

Bár a tagdíjakat az alapszabályok értelmében az első évnegyedben be kell fizetni, az 1929. évi tagdíjnak alig 20%-a folyt be április végéig s a kint levő régebbi hátralékokkal együtt, az egyesületnek jóval több mint 20.000 pengő követelése van tagjaival szemben.

Az egyesület készpénzvagyona a koronaromlás idején teljesen elveszett, a székház a mai lakberek mellett alig jövedelmez s így a vezetőség az egyesületi élet fenntartásánál teljesen a tagsági díjakra van utalva.

Tisztelettel kérjük ezért a hátralékos tag Urakat, hogy a hátralékos tagdíjat akár egy tételben, akár részletekben az egyesület számlája javára fizessék be, mivel azokra az egyesületnek az adminisztráció fenntartásánál feltétlenül szüksége van.

Barátságos összejövelek az O. E. E. helyiségében.

Értesítjük tisztelt tagjainkat, hogy május hó 30-án az ünnepre való tekintettel a rendes csütörtök délutáni összejövelel elmarad. Az összejöveleteket egyébként minden csütörtökön, a csütörtökre eső ünnepnapok kivételével, rendszeren 5 órai kezdettel tartjuk meg.

Ismételten kérjük tagjainkat, hogy ezen kedélyes és barátságos összejöveleteken minél számosabban vegyenek részt.

Miért ellenzik Eberswalde-n a „Dauerwald“-ot?

írta: *Roth Gyula.*

A hazai irodalomban is szó esett már a Dauerwaldról, amelynek nevét „örök erdő“-vel fordítottam le.¹ A név maga az eberswaldei erdészeti főiskola utolsó igazgatójától, *Möller*-től ered, az eszmének megvalósítása ellenben *Kabitzsch* bärenthoreni birtokosnak érdeme, aki a Dessau közelében, silány homoktalajon álló erdeifenyvesében közel 40 év óta alkalmazza ezt az eljárást, amely lényegében szálaló erdő gondos állomány-ápolással és egyénenkénti válogatással, természetes felújítással.

Aki ismeri a német, különösen az északnémet erdészeti viszonyokat, talán nem is csodálkozik azon a nagy felforduláson, amit a bärenthoreni gazdaság ismertetése hozott az irodalomban és a gyakorlatban egyaránt:

Dél- és Észak-Németországban jóformán az egész vonalon harcban áll egymással,² így az erdőgazdaság terén is. Az állományápolásnak mai, élettani alapokon nyugvó eljárásai Délről indultak és szabad mozgásukkal ugyancsak beleütköztek Északnak merev, szigorú sablonba szorított dogmaiba; a természetes felújítás is Délen *Gayár* óta nagyban hódít, *Wagner* és *Eberhard* még nagyobb mértékben vitték előre, különösen

¹ A szálerdő vágásmódjainak és állományalakjainak nomenklaturája. „Erdészeti Lapok” 1925. évf. 7. és 8. sz.

² Ezen az ellentétben épül fel a franciáknak régi és különösen a világháború után erőre kapott és majdnem sikerre jutott az a törekvése, hogy az egységes Németországot kettészakítsák. A németek józanságán megfeneklett a terv, mert ők csak egymás között veszekszenek, harmadikkal szemben egységesek.

azzal, hogy gyakorlati, évtizedes eredmények alapján elméletileg is kiépítették a természetes felújítás rendszereit; *Wagner* könyvei az erdészeti irodalomban addig nem látott hatást váltottak ki.

Ez ellen az Észak még könnyen védekezett, hiszen az orografiai alakulás, a talaj és klíma eltérő volta bőven nyújtotta a megokolásokat és kifogásokat; könnyen készen lehetett az ítélet, hogy amit Délen csinálnak, az Északon lehetetlen és Északon nincs más lehetőség, mint továbbra is kitartani a merev skatulyarendszer mellett és a gondosan kitakarított tarvágásokat még gondosabban televetni vagy teleültetni erdeifenyővel, elite-állományokról gyűjtött magvakkal, illetve azokból termelt válogatott csemetékkel.

Az egyenruházott, mesterkelt erdőkben a különböző rovarkárok ijesztő mértéket öltöttek, de hát azért van fejlett védelmi technika, hogy segíteni tudjon. A Junkers-művek pilótáinak kitűnő gyakorlóterei a rovarrágta erdők és a német vegyi ipar az „Estrumit”-ban és hasonló preparátumokban kiváló rovarpusztítószerre talált; nem is nagyon drága a rovarpusztítás repülőgépről, hisz csak 70 (hetven) RM.¹ haként, látvány-nak és teljesítménynek pedig ugyancsak elsőrendű.

Súlyosabb lett a helyzet, amikor égy telivér *északnémet* kolléga éles okfejtéssel és remek dialektikával támadta az ősrégi, megszokott sablont és elveinek, rendszerének megokolására *északnémet, homoki erdeifenyvesben* tényleg elért évtizedes eredményekre hivatkozott, amiket csendben, de vasakarattal, következetességgel és bámulatos éles szemmel, ügyes kézzel teremtett meg egy erdőbirtokos, Eberswalde végzettje. Támadt erre oly zúgás a német erdészeti irodalmi berkeiben, amilyent sem *Heck*, sem *Wagner* nem idéztek fel.

Mindkét oldalon kiváló szaktársak állottak a harcba, a német erdészeti egyesület ismételten tárgyalta a kérdést, kötetekre megy az irodalma. A harc közben csunyán el is fajult, túlzásokba estek pro és contra és a rendszer megteremtőjét, *Kalitzsch* bärenthoreni birtokos egyenesen csalással, a felvételi adatok tudatos meghamisításával vádolták.

¹ Egy RM. körülbelül 1.4 P.

Közben meghalt *Möller* és meghalt *Wiebeke*, az örökerdő eszme tehetséges, de túlságosan temperamentumos védője, akinek túlzásai kétségkívül lényegesen hozzájárultak a vita elfajulásához, de egyúttal az eljárás kedvezőtlen eredményeihez is.

1923-ban a szász erdőrendezési hivatal felettes hatóságának, a szász pénzügyminisztériumnak utasítására újra felvette a bäreenthoreni erdőt. Munkájának leírása 1924-ben jelent meg¹ és pártatlan igazságot szolgáltatott. Lenyeste ugyan a túlságosan vérmes reményeket, amelyek az erdő jövedelmének olcsó és kényelmes sokszorosításáról ábrándoztak, de igazolta a bäreenthoreni erdő tulajdonosának úttörő munkáját és kiváló eredményeit.

Nem óhajtok ezúttal erre részletesen kitérni, csak a címben felvetett kérdésre kívánok feleletet adni, az előzőket a kellő tájékoztatás végett bocsátottam előre. Az alkalmat erre *Fekete Zoltánnak*, az „Erdészeti Lapok” m. évi XI. füzetének 387. lapján lévő sorai adták meg, ahol az eberswaldei főiskola tanulmányi erdejében lévő örökerdő kísérleti területekről számol be, amelyekről azt az értesítést kapta, hogy „az ottani viszonyok között az erdei fenyvesekben az örökerdő elve a természetes felújítás rendszerével kapcsolatban nem valósítható meg; az árnyék és a gyökérharc nem engedi meg a fiatalos megmaradását még a gyérállású vetővágásokban sem”.

Hasonló információt kapott dr. *Fehér Dániel* is Eberswaldén, aki az „Erdészeti Kísérletek” 1928. évi 1—2. számú füzetének 187. oldalán — Eberswalderől beszélve — az örökerdő kérdését csak cikkének úgy is nagy terjedelme miatt hagyta el.

Az örökerdő körül támadt vitát — amennyire meg tudtam kapni a sokféle megjelent cikkeket — áttanulmányoztam, de őszintén be kell vallanom, hogy nem tudtam belőlük kihámozni, hogy tulajdonképen miért nem tudták azt Eberswalde környékén megvalósítani, ahol pedig a kísérleteket az örökerdő eszméjének oly lelkes harcosa vezette, mint *Wiebeke*.

Mult évi tanulmányutam, amelynek keretében *Papp Bélával* együtt bejártuk a bäreenthoreni erdőt és *Kalitzsch*-nak személyes vezetésével, valamint az eberswaldei főiskola soproni

¹ Krutzsch: Bäreenthoren. 1924. (Neumann-Neudamm.)

látogatása, amelyik az örökérdő egyik elkeseredett ellenfelét, *Wittich* tanárt (egyébként végtelen kedves és okos kolléga) hozta körünkbe, rávezetett a végső okra: az erdeifenyő ott (állítólag) nem tud természetes úton felújulni, ezzel természetesen kihullik a rendszer feneké!

Erre valóban nem gondoltam és nem is tudom elhinni, hogy ez tényleg úgy legyen! *Wittich* kolléga nagyon csodálkozott, amikor meglátta a soproni Zsilipárokban a természetes úton bőségesen települő erdeifenyőt és még jobban csodálkozott azon a kijelentésemre, hogy felújítási kísérleteimnél az erdeifenyő okozza a legkisebb gondomat, mert annak egészen biztosan jönnie kell, ha csak igen durva hibát nem követek el. Említettem neki azokat a példákat, amelyekből én is tanultam: a sopron—kőszegi vasútvonal mentén kavicsos legelőn települ az erdeifenyő, a lanzséri romnak csupasz kőfalain is bőségesen vert gyökeret, pedig ott annyira éheznek, hogy törpe, vén törzsei túltesznek a japán teratológia nagy mesterein is, a százéves, cserépbén tartott *Pinus Thunbergi* korcsokkal. A soproni erdőt sok helyen ellepte az erdeifenyő magajött csemetéje és még az arid Alföldön is tudok több helyről, ahol a száraz klíma és silány talaj dacára gyökeret vert a fiatalos.

Hogy nem telepszik meg mindenütt, annak nem az erdeifenyő az oka, hanem az ember, akinek sikerült még az igénytelen erdeifenyő települését is meghiusítania elhibázott vagy elhirtelenkedett munkájával.

Régebben Dessau vidékén is azt hirdették, hogy az erdeifenyő magától nem tud települni, azt mesterségesen kell odaültetni tarolás után, amíg *Kalitzsch* meg nem mutatta a módját.

Wiebeke Eberswalden részben sikert ért el természetes felújításával, részben azonban megfeneklett. Miért? Kétségtelenül ugyanazért, amiért sok más helyen is megfeneklett a természetes felújítás: a hirtelen átmeneten, a gyors munkán. A németeknél úgy mondják ezt: fertig machen! készre csinálni! (Nem tudok jó magyar kifejezést erre!) A mai lázas világban mindenki kész eredményt akar gyorsan elérni, nincs türelem! A természet pedig ugrást nem enged és ha a természetet be akarjuk fogni a felújításainkba, akkor el kell fogadnunk azt

a lassú, lépésről-lépésre haladó tempót, amit a természet diktál. Ha ezt nem tudjuk, vagy nem akarjuk, akkor maradjunk a csemeteültetésnél és a gyorsan dolgozó tarvágásnál, de ne leplezzük ezt azzal, hogy a természet megtagadja a segítséget!

Az eberswaldei és a dessauai talaj és klíma nem mutat oly eltéréseket, amelyek az oly nagy alkalmazkodó képességgel bíró erdeifenyő települését itt meghiusítanák, ott lehetővé tennék. De hiányzott *Kalitzsch*, az ő vizsga szeme, kitartó türelme, aki nekünk mutatott egy helyen remek települést azzal, hogy: „tizenöt évig nem jött az erdeifenyő, két év óta jön, még pedig szépen”! Ha *Kalitzsch* szeme és keze dolgozna az eberswaldei erdőkben, egyszerre engedelmesebb lenne a természet, de ne gondoljuk, hogy 4—5 év alatt visszacsinálhatjuk, amit évszázadok kialakítottak. Ezért kellene nekünk a kísérleti területek, olyanok, amelyekben szabadon és függetlenül, de zavartalanul is dolgozhatunk és minden lépést megfigyelhetünk, gyakran, állandóan figyelhetünk, mert a természetes felújítás csak ott lehetséges, ahol megvan a lehetőségünk arra, hogy híven követhessük a természet útmutatását. Ha közbe-közbe kerékebe kell törnünk a természetet, ha csak a bürokratikus adminisztráció kerékebe is, vagy pedig ha sürgetjük a természetet, gyors munkára nógatjuk, ne csodálkozzunk rajta, ha a természet megtagadja áldását!

A német dongák helyes számítása és a fakereskedelmi szokványok intézkedései

írta: *Plauder Nándor*, főisk. tanársegéd.

Az „Erdészeti Lapok” 1923. év december hó 15-iki számában Krippel Mórictól, a m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola erdőhasználati tanszékének tanárától, egy cikk jejent meg „A német dongák helyes számítása” címmel. Szerző a jelzett cikkben részletesen ismerteti a német dongák hordóürtartalmának helyes számítását és kimutatja, hogy a kereskedelmi életben a német dongák hordóürtartalmának kiszámításánál a FSz.* által elfogadott Danhelovsky-féle arány-

* FSz. = Fakereskedelmi Szokványok.